

Vse več ljudi brez pravic iz zdravstvenega zavarovanja

Neredni plačniki Če dolg preseže določen znesek, se pravice zadržijo – To ni primerna sankcija, menijo na ZZZS

Če niste redni plačnik prispevkov za zdravstveno zavarovanje in dolgujete 177,68 evra, vam bodo pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ) zadržane. Število dolžnikov, ki torej ne morejo do zdravnika, razen kadar je nujno ali če si ga plačajo sami, se v zadnjih letih povečuje. Med njimi so tudi primerni ljudje, ki so jim pravice neuprivarčeno zadržane.

BRIGITE FERLJČ ŽGANJAR

Institut, zadržanja pravic nerednim plačnikom prispevkov je predpisan z zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ), izvajati pa ga mora Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS). Pravice se zavarovancem zadržijo, če znesek neporavnanih obveznosti iz prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje preseže osem odstotkov povprečne mesečne bruto plače za preteklo leto (za lani in prva dva meseca letos je bil ta limit 161,91 evra, od marca letos je 177,68 evra). ZZZS obvestila o zadržanju pravic izdaja na podlagi zakona o interventnih ukrepih na področju zdravstva, dela in socialne ter z zdravstvom povezanih vsebin (ZIUZDS).

Lani je bilo takih, ki so jim bila izdana omenjena obvestila, skoraj dva tisoč več kot leta 2020. Tudi število zavarovancev, ki so jim bile pravice zadržane za več kot leto, se je v tem obdobju povečalo, in sicer

(koti samozaposlena oseba je ostal brez sredstev, ker ni dobil plačila za opravljena dela). Ker pa njegova žena nima dolga iz novega obveznega zdravstvenega prispevka, se mu po sodbi sodišča pravice ne bi smele zadržati.

Odvetnico Zlato Kojič iz Odvetniške pisarne Nine Cek, ki je zastopala omenjenega moža, smo vprašali, na kaj naj bodo ljudje v takih primerih pozorni. Kojičeva je opozorila, da za »malega človeka« želi ob obvestilu o zadržanju nastane problem, saj v njem ni pravne poudka, da je mogoče proti takšni odločitvi uveljavljati kakršnokoli pravno varstvo (pritožbo na ZZZS ali tožbo na Delovno in socialno sodišče). Tudi oni so imeli podjetniki.

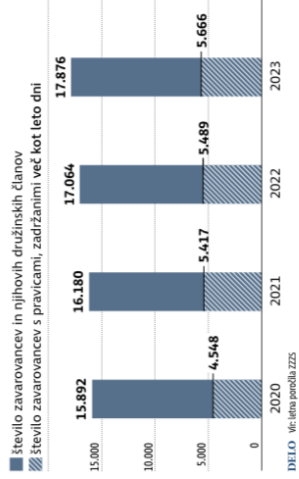
Zavarovanci z zadržanimi pravicami lahko na račun obveznega zavarovanja uveljavljajo le pravico do nujne medicinske pomoči in nujnega zdravljenja.

Med osebam, ki so jim zadržane pravice iz OZZ, se znajdejo tudi tiste, ki se jim to ni smelo zgoditi. Po sodbi ljubljanskega delovnega in socialnega sodišča, ki se ni pravdomočno, so bile namreč pravice neuveljavljeno zadržane tudi možu, ki je v zavarovanje vključen kot zakonec – prek zaposlene žene. Pravice so mu letos zadržali, ker je imel dolg iz neplačanih prispevkov izpred več let in iz svojega preteklega zavarovanja

Zavarovanci z zadržanimi pravicami na račun obveznega zavarovanja lahko uveljavljajo le pravico do nujne medicinske pomoči in nujnega zdravljenja. FOTO JOŽE SUHADOLNIK

Ljudje z zadržanimi pravicami

je v tem obdobju povečalo, in sicer

njihovi stranki najprej zavrnjena tudi prošnja za brezplačno pravno pomoč, ker je sodišče, ki je o tem odločilo, pojasnilo, da stranka nima na voljo sodnega varstva. Zadeva pa je po vsesbinskem nujni zanimiva tudi iz javninskega vidika. Po njeni oceni je namreč sodniška odločba, ki je v zavarovanje vključena, po katerem se izdajajo obvestila o zadržanju pravic, pretirano omejevalen in restriktiven. »Pravica do zdravstvenega varstva iz obveznega zdravstvenega zavarovanja je ena temeljnih človekovih pravic, ki je varovana na ustavni ravni. Veljavna ureditev pa posamezne zavarovance dej facto izključuje iz sistema obveznega zdravstvenega zavarovanja, namreč, ki se ga zadržujejo, pa je zelo Kaznovanje narave. Kazno-

vani so namreč tisti, ki svojega dolga iz neplačanih prispevkov ne morejo poravnati. Če bi zavarovanci imeli sredstvo za plačilo svojih dolgov, bi država nanje lahko posegla že v okviru davčne izvršbe. Če pa ni bila uspešna, je zelo verjetno, da zavarovane sredstev za plačilo dolga nima. Zato je nedopustno takšne zavarovance kaznovati še z izključitvijo iz zdravstvenega sistema,« je jasna odvetnica.

Neformalni podatki po njenih besedah kažejo, da sporov v tovrstnih zadevah ni, »kar še dodajmo podkrepi tezo, da zavarovanci sploh ne vedo, kako je treba v to-

vrstnih primerih ravnati«. Meni, da morajo biti zavarovanci seznanjeni z dejstvom, da je predmetna ureditev z ustavnopravnega vidika problematična in da v primeru, da jih takšne posledice zadenejo, lahko uveljavljajo pravno varstvo. Pri tem je treba vedeti, da iz zgoraj opisanega primera končna sodba, bo moral ZZZS tožniku povrniti stroške postopka.

Na zavodu sicer menijo, da bi bilo treba zadržanje pravic izključiti iz obveznega zdravstvenega zavarovanja – torej črtati 78. člen ZZVZZ. Podobno kot Kojičeva ocenjujejo, da omejevanje dostopnosti pravic zaradi dolga, ni

odločitvi pa bodo upoštevali sodbo, iz katere je razvidno, da je po letu 2015, da se kot dolg zavezanca upošteva tudi dolg iz preteklih zakonov o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, zmotno in v konkretnem primeru ni sprejemljivo. Če bo torej obveljala prvotna sodba, bo moral ZZZS tožniku povrniti stroške postopka.

Primeron in tudi ni sorazmeren ukrep. ZZZS je to možnost predlagal ministru za zdravje in državnemu zboru že pri pripravi zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju leta 2017, ponovno ob pripravi ZZVZZ-T leta 2023 (ob ukinitvi dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja in uvedbi obveznega zdravstvenega prispevka) ter tudi ob pripravi interventnega zakona – ZIUZDS leta 2023. »Ukinitve zelo pomembna sprememba pri zagotavljanju univerzalnosti zavarovanja in dostopnosti do pravnih pravic zaradi dolga, ni

Primeron in tudi ni sorazmeren ukrep. ZZZS je to možnost predlagal ministru za zdravje in državnemu zboru že pri pripravi zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju leta 2017, ponovno ob pripravi ZZVZZ-T leta 2023 (ob ukinitvi dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja in uvedbi obveznega zdravstvenega prispevka) ter tudi ob pripravi interventnega zakona – ZIUZDS leta 2023. »Ukinitve zelo pomembna sprememba pri zagotavljanju univerzalnosti zavarovanja in dostopnosti do pravnih pravic zaradi dolga, ni

Primeron in tudi ni sorazmeren ukrep. ZZZS je to možnost predlagal ministru za zdravje in državnemu zboru že pri pripravi zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju leta 2017, ponovno ob pripravi ZZVZZ-T leta 2023 (ob ukinitvi dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja in uvedbi obveznega zdravstvenega prispevka) ter tudi ob pripravi interventnega zakona – ZIUZDS leta 2023. »Ukinitve zelo pomembna sprememba pri zagotavljanju univerzalnosti zavarovanja in dostopnosti do pravnih pravic zaradi dolga, ni

